

Familiestruktur i Østgrønland

Af Cunera Buijs

Cunera Buijs er en hollandsk samfundsforsker. Hun bor til dagligt i Amsterdam. I 1985 opholdt hun sig i bygden Tiniteqilaaq i Tasiilaq kommune i knapt et halvt år. Redaktionen har fundet det interessant at kunne viderebringe hendes rapport til danske læsere, fordi vi alt for sjældent får indblik i den forskning, som udenlandske kultur- og samfundsforskere foretager i Grønland. Nedenstående stammer fra en artikel i tidsskriftet »verre naasten naderbij«, 20. årgang nr. 2, 1986, udgivet af Rijksmuseum voor volkenkunde i Leiden, med titlen »Gezinshiërarchie in Oost-Groenland«, og er oversat af Hans Christian Gulløv.

I begyndelsen af marts 1985 ankom jeg med helikopter til Tiniteqilaaq i Østgrønland. Jeg skulle gennemføre en fem måneders samfundsundersøgelse. I løbet af denne periode boede jeg hos Lars og Aastas familie og deltog på nært hold i familielivet.

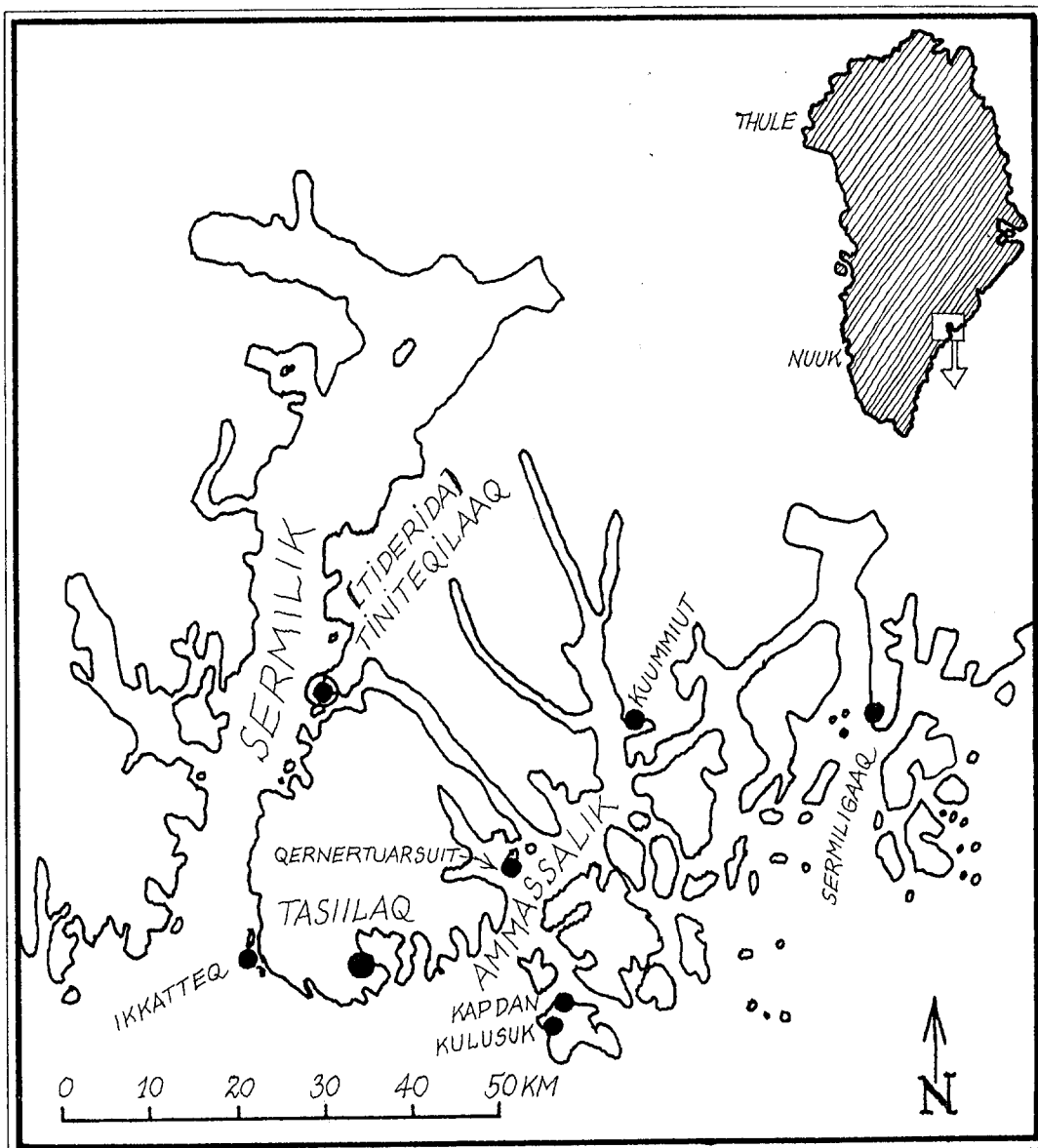
Tiniteqilaaq består af ca. 45 huse, som er beboet af omkring 220 inuit. Gennemsnitligt bor der fem personer i et hus. Tiniteqilaaq er en fangerbygd, hvor mange familier lever af jagt på sæler, narhvaler og isbjørne. Bygden ligger ved Sermilikfjorden og er placeret sådan, at indbyggerne fra deres huse har et godt overblik over vandet og isen, så sælerne på den forbidrivende is hurtigt kan observeres. I hovedbyen Tasiilaq (Ammassalik) er fangsten derimod af sekundær betydning, og de fleste grønlandere har hér en fast indkomst.

Familiesammensætning

I Grønland er det ikke ualmindeligt, at en husstand består af et større antal

personer. Grønlanderne er meget gæstfrie, og Lars og Asta blev derfor ikke forbavsede, da jeg fortalte, at jeg ville blive et halvt år. Det første man spørger en gæst om er »Kaniipi?« (: hvordan har du det?) og »hvor længe vil du blive?«. Gæsten gør det derefter klart, at han vil sove der, hvorpå værterne inviterer ham eller hende med ordene: »sov her«.

Lars og Aastas familie er af den type, som i etnografien kaldes en storfamilie (på engelsk, »extended family«). Denne familietype bliver også benævnt en tre-generationsfamilie, som omfatter et ægtepar med børn og børnebørn under samme tag. Lars og Asta har sammen fået ni børn, hvoraf et eller to ofte bor hjemme på skift. Foruden Lars og Asta bor i øjeblikket også Aku, deres ældste søn med sin kone Johanne og deres to børn, i huset. En bror til Johanne er tillige indlemmet i husstanden. Derudover sørger Lars og Asta for et plejebarn på syv år og for et af deres endnu skolesøgende døtres spædbarn. Så hus-

Tasiilaq kommune og de vigtigste lokaliteter. Tegning: H. C. Gulløv.

standen består her og nu af 11 personer. Det sker, at der kommer venner på besøg fra Tasiilaq, og dem finder man altid plads til. Sammensætningen af Lars og Aastas familie er ingen undtagelse i

Tiniteqilaaq; men der findes dog huse, hvori der kun bor to eller tre personer.

Lars er født i 1934. I 1962 fik han en stilling ved KGH. Lars blev dermed en af de første beboere i Tiniteqilaaq med

Lars og Asta. Foto: G. Nooter, april 1982.

fast job og fast indtægt. Trods udgifterne til sin store familie forstod Lars at spare, og i 1973 kunne familien så forlade en to-rums bolig og istedet flytte ind i et større hus. Lars tager sin pligt som familieoverhoved alvorlig og er meget glad for sine børn og børnebørn.

Lars og Asta giftede sig i 1956. Asta kom fra en familie med fire døtre. Hendes far døde, da pigerne endnu var små, og efterlod sin kone og børn i stor nød. De måtte den første tid leve af fisk, muslinger og tang. Når de fra tid til anden fik noget sælspek at spise, var de ellevilde af glæde.

I Grønland er ægteskabet ikke kun et følelsesmæssigt anliggende, men også en

funktionel relation; en fanger kan ikke videreforarbejde de sæler, han fanger, til et kogt måltid, til smukt forarbejdede skind og til kamikker, uden en kone. For en kone er ægtefællens hjembragte mad eller løn uundværlig for familiens underhold.

Mens Lars er på arbejde, arbejder Asta i huset. Hun bager brød og begynder at koge kød henad halv tolv, så maden er klar, når Lars kommer hjem klokken tolv.

Lars og Astas hus har foruden den rummelige stue, køkkenet og bryggerset endnu tre soveværelser. I Tiniteqilaaq er der ingen vandledning, så husene er afskåret fra rindende vand. Ved udgan-

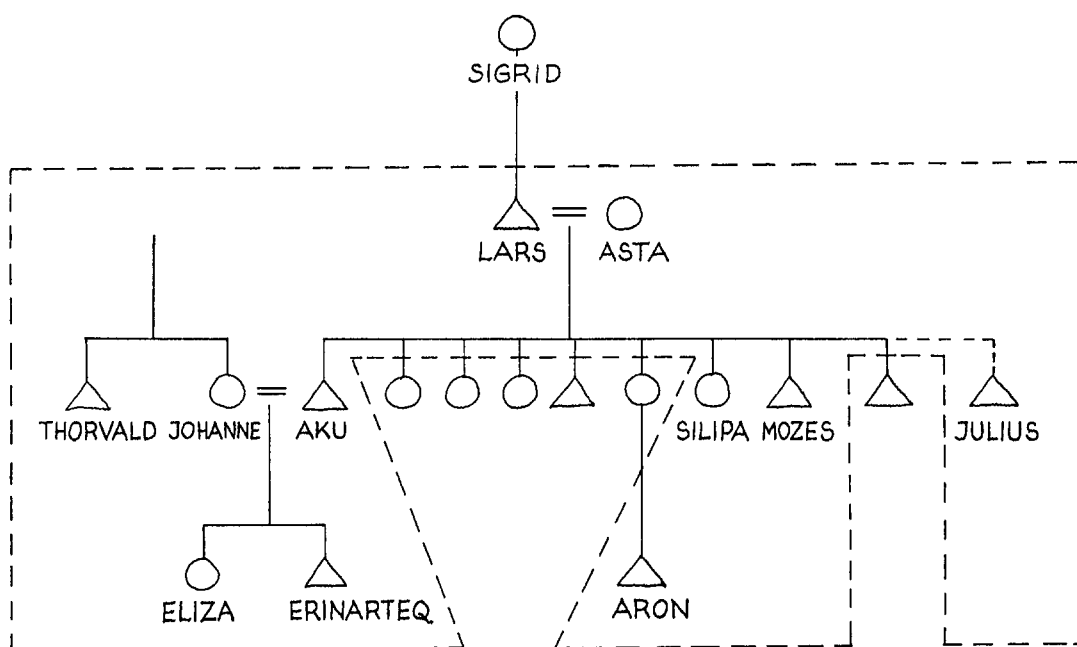

Diagram over de 11 omtalte personer i Lars' husstand. Udenfor den stiplede linie ses Sigrid, der bor for sig selv, samt Lars' og Asta's seks børn (fire piger og to drenge), der ikke i øjeblikket bor hjemme. Lodrette streger betyder 'børn af', vandrette streger betyder 'søskende', lighedstegn betyder 'gift med', og den stiplede forbindelse til Julius angiver hans plejebarnsstatus.
Tegning: C. Bujs & H. C. Gulløv.

gen af 1985 havde Lars og Asta ingen elektricitet. Men året efter fik de imidlertid el installeret. I andre huse var det allerede lagt ind, så der i bygden fandtes elektriske apparater såsom symaskiner, videoapparater og kaffemaskiner.

Der var dog familier, som kogte ved gammeldags kulkomfur, men i de fleste huse af samme slags som Lars og Astas var der gaskomfur i køkkenet, der blev forsynet fra en stor gasflaske. I bryggeret bliver sælerne flænset, skindene skrabet, hvilket i alle familier foregår med håndkraft. Som de fleste grønlandere

spiser man i køkkenet. Familien og eventuelle gæster sidder med tallerkener eller med et stort fad sælkød på gulvet. Lars og Astas køkken er imidlertid temmelig lille. Huset er bygget af danskere, som dengang endnu ikke vidste noget om, hvordan grønlanderne boede, og derfor ikke kunne overskue konsekvenserne af boligbyggeriet. Lars og Asta og børnene sover ovenpå i to soveværelser. Når jeg kommer ned om morgenen, ligger Johannes bror og sover på bænken. Når man skal drikke kaffe og the sætter de unge sig forsigtigt

Lars i sin motorbåd. Foto: A. Nooter, juni 1985.

op på bænken. Når klokken nærmer sig tolv har man forsøgt at vække ham flere gange, dagen er da halvt forbi; Lars kommer så hjem fra sit arbejde, og det er derfor på høje tid at stå op. Endnu er der et par syvsovere, som har noget arbejde at udføre; der skal blandt andet hentes det nødvendige vand. Johanne og Aku har et soveværelse nedenunder. Det giver ingen problemer, når de tidligt om morgenen giver deres spædbarn flaske, lægger det i seng igen og sover længe.

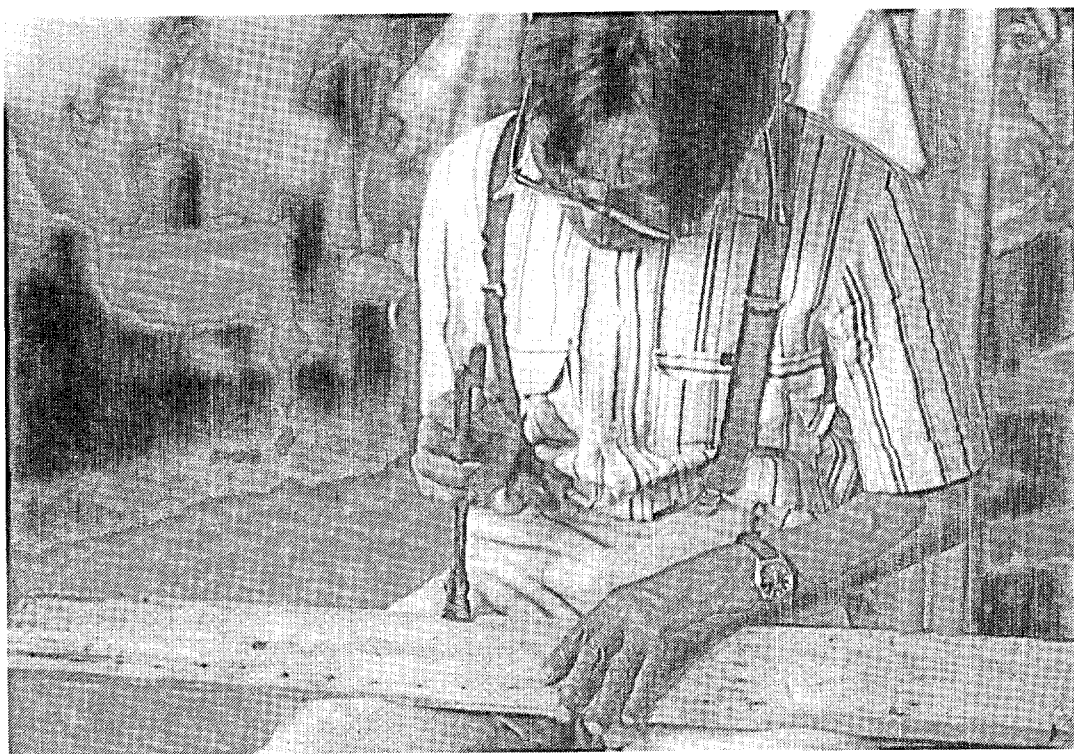
Under huset findes en kælder, som man kan komme til udefra. Der opbevares deres forråd af kød og fisk. Om vinteren fryser det dernede, og provianten kan holde sig en måned. Om som-

meren stiger temperaturen imidlertid til noget over frysepunktet, så kun tørret fisk kan holde sig dernede i længere tid. I dag er der taget fryser i brug i Tiniteqilaaq, så frisk kød kan opbevares hele året, og den tidsrøvende kødtøringsproces er derfor blevet mindre nødvendig. Alligevel bliver kødet stadigvæk tørret, fordi det er så lækkert. Lars og Asta har ingen fryser; deres kælder er det eneste oplagringsrum. (I 1986 købte de dog en fryser). Lars og Asta bestemmer, hvad de selv skal spise, og hvad de vil give bort til familie og venner. Om morgenen giver Lars ofte Johanne nogle bestemte stykker kød fra kælderen, som hun kan tilberede til middagsmaden.

Arbejdsdeling efter køn; det daglige liv

I Tiniteqilaaq er mandens og kvindens liv adskilt markant. Begge køn har forskelligt arbejde, og det daglige liv bliver derfor også temmelig forskelligt for mænd og kvinder.

Om vinteren bliver det ikke rigtigt lyst; der er skumring. Livet leves mest indendørs. Aku, Lars og Astas ældste søn, er fanger. Han udnytter den lyseste del af dagen, mellem klokken ti om formiddagen og tre om eftermiddagen, til at efterse sine sælgarn. Dem har han sat under isen ude på fjorden. Han kører på slæde i fuld fart ud af bygden. Folk, som befinder sig i nærheden, må hurtigt flytte sig og varskoer hinanden med råbet »qimit« (»hunde!«). Når slæderne vender hjem fra fangst, er alle nysgerrige efter at se, om der er noget. Hos ham skal man så senere gå på besøg. Sælkød bliver kogt og uddelt, og udgør en vig-

Lars reparerer slædemeder. Foto: C. Buijs, maj 1985.

tig fødekilde for bygdens indbyggere. Hjemme bliver sælen flænset i brygger-set af Asta eller Johanne, Akus kone. Det rå kød koges i en stor gryde på komfuret sammen med vand, salt og et par kartofler med skræl. Asta spiser ligesom de fleste ældre indbyggere i Tiniteqilaaq foruden sælkød også fisk og tang, derudover næppe andet mad. Når Aku intet fanger, sulter hun. De andre familiemedlemmer går da over til pølser med rødkål på dåse, men det kan ikke erstatte sælkød, der er nummer et for alle. Der findes endnu dem, som sætter grønlandsk mad over alt andet, og dem, som gerne supplerer med vestlig mad. De unge synes europæisk mad er lækker, det er »in«. De ældre blandt de tradi-

tionsbundne grønlandere ser ned på vestlig mad (bortset fra kaffe, the, sukker og brød). I den grønlandske kultur er den fedtholdige mad meget væsentlig. Det har at gøre med de klimatiske forhold, grønlænderne lever under. Den, som spiser meget fedt, mærker ikke kulden. Sælkød er rig på fedt og giver de nødvendige vitaminer. Europæisk mad er fedtfattig, hvad der er en fordel for europæerne i Europa, men en ulempe i de kolde egne. Johanne er af den opfattelse at varieret mad såsom mælk, fisk, sælkød og vestlig mad på dåse er det bedste for spædbarnet og hendes to mindre børn. Spædbarnet bliver madet med mælk lavet af mælkepulver; men bliver også ammet. Når

spædbarnet er omkring seks måneder gammelt, begynder det at få fast føde i små mængder, som hendes mor måler af til hende. Johanne tygger sælkødet selv først og mader så sin søn direkte fra mund til mund.

I et fangersamfund er jagten af væsentlig betydning. En »piniartorssuaq«, en storfanger, er en mand, der bliver set op til. Jagten tillægges betydning. Asta respekterer sin søn Aku, fordi han er fanger. Han blev aflastet så meget som muligt og fik nok af tid og energi tilovers til selve jagten, selv om dette ikke altid var tilfældet. Asta, en bestemt kvinde, kan trække Aku ud af sengen henimod middag. Dog sker det ofte, at han beslutter ikke at gå på jagt og istedet

bliver liggende i sengen. Denne beslutning afhænger af en række faktorer. Naturligvis spiller vejret en rolle; når det er snestorm, er det ensbetydende med selvmord at gå ud. Det er af interesse at finde ud af, om de andre fangere har fået meget eller lidt. På bestemte årstider er der kun få sæler, og jævnligt kommer en båd tom tilbage som tegn på misfangst. Det kan hænde, at han i løbet af en måned i træk ikke får noget som helst. Når omstændighederne er gunstige, kan han være ude ti dage i træk og kan flere gange vende hjem med fyldt slæde eller båd.

Asta hjælper ham ved hjemkomsten med at samle hans udstyr sammen; hele huset er optaget af hans våde tøj, der

Asta klæder sit barnebarn, Eliza, varmt på inden en fisketur i båden. Overdelen er sælskind, bukserne er hundepels.
Foto: C. Buijs, juni 1985.

Asta vasker sit barnebarn, Aron. Foto: C. Buijs, marts 1985.

hænger til tørre. Dette forventer hun også af hans kone, Johanne. Julius, plejebarnet på syv år, har lagt mærke til dette og siger til mig: »Når jeg bliver fanger, så må du smøre mit brød og skænke the op«.

Kvinder bruger sjældent transportmidler. De kører gerne med på en slæde eller sidder i en båd, men det er sjældent, at kvinder selv styrer. Dog befinder de fleste kvinder sig bedst med motorbåd og hundeslæde. De får imidlertid ikke lejlighed til det, fordi fangerne lægger beslag på transportmidlerne under jagten. Jeg hørte Asta en morgen tage sin lille datterdatter op, da hun sad uden for huset og legede med et stykke

træ som båd i en vandpyt, og sige til hende: »Det må du ikke gøre, det er ikke godt, når en kone styrer en båd«.

Fangsten er et udtalt mandsanliggende. Dog er der undtagelser fra reglerne, og rollerne kan somme tider blive byttet om. Tidligere forekom det, at man, når en familie udelukkende bestod af døtre, måtte opdrage én af pigerne som en dreng. Hun blev klædt i drengetøj og lærte at gå på fangst, så familiens forsyning blev sikret. Det forekom også, at en dreng blev opdraget som en pige. Mangelen på piger gjorde husholdningen endnu vanskeligere for husstanden. En hjælp i huset var tvingende nødvendig (Robert-Lamblin 1981:118,121). Dette

rolleskifte har at gøre med »positions rangfølge«: en nyfødt bliver opkaldt efter en eller anden, som netop er død. Spædbarnet får ikke alene navnet men også personens egenskaber. På denne måde bliver en afdød tilbage i det menneske, som fødes efter ham eller hende. Astas datterdatter, Aku og Johannes ældste barn, blev opkaldt efter Astas afdøde mor. Asta tiltaler sin datterdatter »anana« (mor). Det kan ske, at en pige opkalder efter en afdød mand, for eksempel sin bror eller bedstefader. I sådanne tilfælde var det sandsynligt, at hun ville blive opdraget som dreng, fuldstændig på samme måde som hvis familien ved hendes fødsel udelukkende havde bestået af piger. I dag bliver drenge ikke mere opdraget som piger. Men den traditionelle navnegivningspraksis bruges endnu.

Dog er det nu sådan, at fangsten udelukkende er mandsarbejde, mens kvinderne i regelen står for husholdningen. Der er situationer, hvoraf det fremgår, at det tidligere ikke var gængs eller ønskeligt, at kvinder var tilstede under jagten på havpattedyr. Ved en sådan lejlighed sås en kvinde at have harpuneret en hval:

»Dyret var forarget over at være blevet harpuneret af en kvinde og stak af, hvorved fangstlinen af hvalroshud knækkede. Efter den episode udeblev hvalerne år efter år, så en stor angakok måtte besværge overfor hvalånden, at kvinder aldrig mere skal befinde sig i nærheden under jagten på den og dens artsfæller. Året efter viste hvalerne sig atter ved kysten« (Koek og Nooter 1978:107).

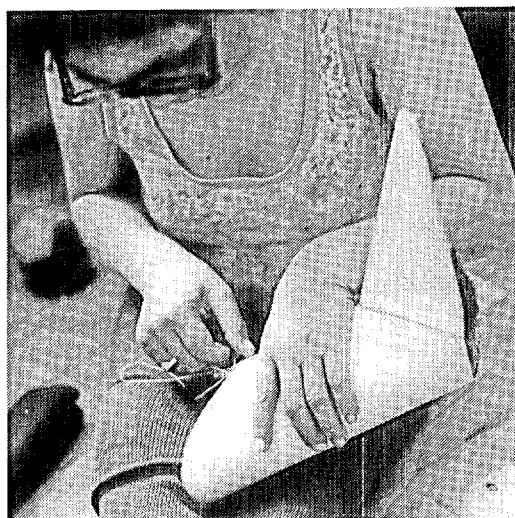
Nu som før er det kvinderne, som sørger for de mindste børn og er mere bundet til hjemmet end mændene. Skønt Asta er en midaldrende kvinde, sørger hun endnu for et spædbarn på et halvt år. Aron er Astas barnebarn; et barn af en af Astas skolesøgende døtre. I Tiniteqilaaq findes flere piger i attenårs alderen, som bliver gravide. Da de endnu ikke er gift, bliver barnet overdraget til pigens mor. Mange bedstemødre har således en eller flere børnebørn hos sig i huset. Børnebørnene bliver senere, når bedsteforældrene bliver ældre, en velkommen hjælp i huset.

Det er ikke altid, Asta kan sørge for Aron; især når hun føler, hun bliver hindret i sine gøremål. Derfor overdrager hun ofte ansvaret for ham til en pige i huset, når hun går på besøg et sted.

Drengene sørger for drikkevand til huset. Ved vinterens slutning er vandet i brønden midt i bygden tømt. Den højere beliggende vandsø, som forsyner brønden, er dækket af et tykt lag is, og vandet under isen er borte. Så må der hugges is, som kan smeltes til drikkevand inde i huset.

Når Johanne en morgen beslutter sig for at vaske, er det nødvendigt med en større mængde vand i løbet af dagen, og det arbejde sætter hun drengene til at gøre. Tøjevask er – ligesom det meste arbejde i huset – et arbejde for de unge kvinder. Det er hun travlt optaget af hele dagen. Om vinteren fryser det våde tøj på snoren. Det er vanskeligt at få det frosne tøj af snoren med uøvede hænder. Derefter må det tørres på snoren, som er spændt ud i køkkenet. Størvask

for hele familien er tidskrævende og anstrengende, men nyder ikke samme anseelse som flænsning eller skindtilvirkning. Ligesom mændene bliver bedømt ud fra deres gode fangstresultater, så bliver kvinderne respekteret ud fra deres færdigheder med rensning af skind eller syning af »kamiit« (skindstøvler). Der kommer ofte besøgende til kaffe, og når Johanne er i gang med at skrabe et skind ude i køkkenet, sidder de gerne og ser på. Det sker ikke så tit, at hun er optaget en hel dag med tøjvask. Kvinderne udfører helst selv dette højt værdsatte skindarbejde. Det varede længe, før end Asta tillod Johanne at behandle Akus sælskind. Først efter at Aku og Johanne var blevet gift og havde fået børn, er det lidt efter lidt blevet mere almindeligt, at Johanne har tilberedt de fleste skind.

*Asta syr kamiit af sælskind til sin datter.
Foto: C. Buijs, marts 1985.*

Man er bekendt med ordet »Nalangkak«, som betegner et overhoved. Det bliver dog for det meste brugt om hvide (danskere) og har en nedsættende bibetydning; hér brugt om dem, som ved råb og svindel må opbygge en form for prestige (Nooter 1976:7). »Nalangkak« bliver sjældent brugt indbyrdes mellem grønlændere.

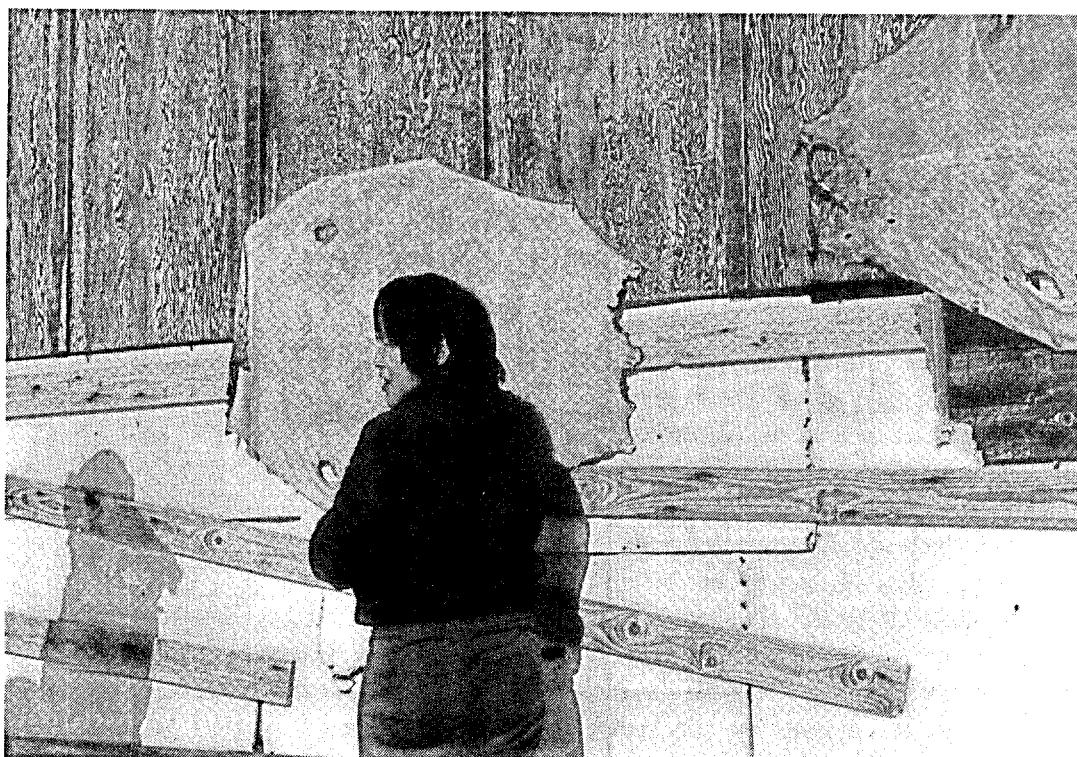
I Tiniteqilaaq er der både indenfor og udenfor familien tre faktorer, som afgør rangfordelingen: 1) position, 2) alder, og 3) køn.

1) i et fangersamfund nyder en storfanger (piniartorssuaq) stor anseelse. Begrebet udtrykker respekt for en mand, som fanger mange sæler, narhvaler og bjørne, men bliver også brugt med ironi overfor en fanger, som er en dårlig erhvervsudøver og ikke kan underholde sin familie, eller overfor en fanger, som giver køb blot for at fange en sæl (Nooter 1976:8,9).

2) Ældre mennesker har udført mere

Rangfordelingen indenfor familien; hvem er overhovedet og hvornår?

I den østgrønlandske dialekt findes intet ord, der angiver en tildelt lederfunktion. Ordet »isumataq« (han som tænker) forekommer kun i Canada. Angivelsen af en tildelt rolle som leder ligger i ordvalget. Det er imidlertid intet klart eller permanent lederskab. En klog mand er en person, der har fanget mange bjørne og narhvaler i sit liv, og som har taget de rigtige beslutninger i livstruende situationer. En sådan mand har en rig erfaring om liv og død og bliver ofte spurgt til råds. Det er imidlertid ikke almindeligt, at han uddeler befalinger eller omgiver sig med tilhængere (Briggs 1970:42; Nooter 1976:7).

Johanne hænger sælskind til tørre i solen. Foto: C. Buijs, april 1985.

i deres liv end de yngre og fremstår derfor som mere betydningsfulde. Således er Asta, som ældste kvinde i huset, husholdets overhoved, selv om det ikke altid har været til at se.

Sigrid, Lars' mor, bor også i Tiniteqilaaq, men i sit eget hus. Hun indtager en særlig plads i Lars og Astas familie. Hun kommer dem til hjælp, når det er nødvendigt. En tidlig morgen i maj havde hun set Aku komme ind med båden fuld af sæler. Snart efter har hun taget sin »sakkek« (ulo), forladt sit hus højt oppe på fjeldet og gået ned til Lars og Asta for at hjælpe til med at flænse sælerne.

Fangernes fangstudbytte varierer me-

get. Somme tider bliver der ingen sæler fanget i månedvis. Andre gange – på bestemte årstider – er der mange sæler. Om foråret ligger sælerne på isen i solen. Solen har fået magt, og isen er flere steder forsvundet eller blevet usikker. Kun de fangere, som har både, slæder og hunde, kan sejle ud til de gode fangststeder, hvor isen kan bære slæderne, og hvor de fanger »qatsimalit« (sæler som soler sig på isen). Aku er en af fangerne.

Når der er fanget tilstrækkeligt med sæler, bliver kødet skåret ud på en bestemt måde, for at kødet kan tørres. Dette arbejde er udelukkende kvindernes, så de har virkelig meget at bestille.

Sigríð viser Jóhanna, hvordan man skærer sælkød til senere tørring for vinteren. Foto: C. Buijs, maj 1985.

Efter sådan en morgen viser Sigríð sig helt klart som lærer for sin svigerdatter. Hun viser Jóhanna, hvordan hun skærer det bedste kød med lange, hurtige snit.

3) Kønnen spiller en ubestridelig rolle; manden er familieoverhoved og leder i huset. Trods det, findes kvinder, som dominerer og »har bukserne på«.

Ikke alene mellem Lars, Asta og Aku, som de vigtigste i huset, gælder ovenfor omtalte tre faktorer, men også for de øvrige familiemedlemmer. I Lars og Astars familie viste det sig i en situation, hvor man skubbede arbejdet over på en anden: En morgen blev Silipa, en af Astars døtre, bedt om at passe på et af spædbørnene i huset. Det havde hun hverken tid eller lyst til lige i det øjeblik,

og gav opgaven videre til sin bror, Mozes. Mozes, som var sytten år gammel, ét år yngre end Silipa, ville ikke have det og satte spædbarnet op på skødet af Thorvald, sin svoger (Johannes bror). Thorvald er femten år gammel og dermed placeret lavest på den sociale rangstige, og blev således siddende med det påtvungne arbejde.

Når man får tildelt en opgave, gælder det om ikke at udføre den alt for hurtigt. Man skal lige drysse lidt, før man går igang; dermed viser du, at du er noget.

På grundlag af positionskriterierne, alder og køn, kan alle og enhver regne sin sociale placering ud med hensyntagen til de andre familiemedlemmer. Når to personer tilhører samme genera-

tion og er lige gamle, som Johanne og jeg, så er det andre faktorer, som spiller en rolle for bestemmelsen af ens position. Johanne er gift med en fanger og har to børn. Tidligt bad hun mig hjælpe sig med arbejdet, og i de timer vi stod sammen ved vasken eller hun lærte mig at bage brød, lærte vi hinanden godt at kende, og vi blev gode venner.

Ikke alene indenfor, men også udenfor familien mærkes denne rangfordeling. Når Asta går på besøg et eller andet sted, tager hun spædbarnet med i sin »amaut«. Således kan hun stå og tale med en gruppe kvinder udendørs, mens hun med rolige bevægelser vugger barnet. Hun giver barnet til en af sine døtre, som kommer forbi og derefter sørger for at passe det. Endnu en lillebroder eller -søster bliver sendt ud for at hente en pakke cigaretter.

Den 14. juni ankommer det første forsyningskib efter vinterens slutning til Tiniteqilaaq og bliver losset af drenge, som kommer løbende til fra hele bygden. De bliver betalt herfor. De transporterer varerne med motorbåd over det lave vand til kajen, fordi skibet endnu ikke kan ligge til på grund af isen. Fra kajen trækker de kasserne til KGH's pakhus. Efter arbejdet er gjort, står de unge mænd og snakker. Det er ikke sådan, at de ældre udenfor gruppen intet bestiller; de triller også med benzintromler. De ældre giver imidlertid besked om, hvad der først skal ske, og hvordan det skal gøres.

Det er begrænset, hvor megen magt en mand eller kvinde kan opnå alene ud fra position, alder og køn. Mænd kan overtage ledelsen eller rådgive, når der

skal tages en vanskelig beslutning. Han eller hun har imidlertid ingen magt til at straffe. I inuitkulturen er sanktioner sjældne. Enhver, som overtræder de uskrevne regler, bliver atter bragt til orden ved at blive gjort til grin, blive midtpunkt for en spøg eller blive latterliggjort (Briggs 1979:6). Et godt eksempel på dette kan iagttages anden påskedag. Denne dag er kendt for sin festivitas. Der afholdes konkurrencer i hurtigløb og skydning. Bygdeorkesteret spiller country musik, og dagen afsluttes med festlig sammenkomst i skolebygningen (der også tjener som kirke). Der bliver sunget salmer, holdt taler og serveret kaffe og the. En af de unge mænd hjælper til med serveringen. Han har lakeret sine negle, sat sit hår op og er sminket, hvilket øger munterheden.

Nogle mænd kaster vovede blikke til ham og omtaler ham spøgende »Veronika«. Det er muligt for ham at gennemføre dette spil i det lille samfund, hvor alle kender alle, og hvor han af og til kan opføre sig kvindeligt, uden at han derfor bliver udstødt eller straffet.

Konklusion

Familiestrukturen i Tiniteqilaaq på Østgrønland er kendetegnet ved de samme rangordningsprincipper, som gælder i det østgrønlandske samfund som helhed. Disse principper: magtforskelle forbundet med position, alder og køn, er tydelige i Tiniteqilaaqs familier, og især i Lars og Asters familie, fordi familierne ofte består af tre generationer. Forskelle i position, alder og køn spiller en rolle ved arbejdsdelingen og ved beslutnings-

Varer transporteres med båd til land. Foto: C. Buijs, 14. juni 1985.

tagen. Til trods for (uskrevne) regler har samfundet fastholdt sin fleksibilitet, og det er af og til muligt at afvige fra

normerne og ændre rollerne, at være »anderledes«. Det er imidlertid blot om at have modet til at gøre det.

Litteratur:

- Briggs, Jean 1979: Aspects of Inuit Value Socialization. Mercury Series, Canadian Ethnology Service, Paper no. 56. National Museum of Man, Ottawa.
- Koek, Afke og Gert Nooter 1978: Eskimo's, sneeuw, gletsjers en toendra's, i: Verre Volken, gebaseerd op NOS tv-serie, Amsterdam.
- Nooter, Gert 1976: Leadership and Headship. Mededelingen van het Rijksmuseum voor Volkenkunde, nr. 20. Leiden.

- Nooter, Gert 1978: Leiders en gezagsdragers, i: Verre Naasten Naderbij, årg. 12, nr. 1. Leiden.
- Nooter, Gert 1978: Traditionelt lederskab og grønlandsk selvforvaltning. Tidsskriftet Grønland.
- Robert-Lamblin, Joëlle 1981: Changement de Sexe de Certains Enfants d'Ammassalik: un Rééquilibrage de Sex Ratio Familial? i: Inuit Studies. vol. 5, nr. 1. Québec.